

חיל-רגלים משורין בקרב

(מהלקח של מפקד פלוגת-חצאי-זחלים שבדיביזיה משורינת גרמנית בחזית-המזרח)

בקביעות על חצאי-הזחלים, כך שלפעולה-הרגלית נשארים 6 מקלעים קלים.

הפלוגות הבינוניות היו מוסעות על חצאי-זחלים בני 8 טון, כך שעל כל חציו-זחל היתה יכולה לרכב כיתה רובאית שלמה של 11 איש ולא רק חצי כיתה כעל חציו-זחל הקל.

הפלוגה הכבדה מורכבת מתותחים נגד-טנקיים, תותחי חיל רגלים בני 75 מ"מ ויחידת מהנדסים משוריינים.

חציו-זחל בן 4 טון דומה, באשר לשריון וגיידות, לנושא-הפרן הבריטי; חצי הזחל הכבד של 8 טון דומה, לעומת זאת, לחציו-זחל האמריקאי. אולם, בתנאי שטח מתאימים, היו סוגי רכב אלה טובים יותר מהכלים האנגלו-אמריקאיים.

לכל חציו-זחל ביחידה היה אלחוט.

במרוצת המלחמה הרחיבו הגרמנים מאד את חיל-הרגלים המשוריין, ובדיביזיה משורינת נכללו חטיבות שלמות של חיל זה.

במרוצת האופנסיבות הגרמניות הגדולות בקיץ 1942 הופגנו תכונותיו של חיל-הרגלים-המשוריין על הצד-היותר טוב.

נדגיש ע"י מספר דוגמאות כיצד חיל רגלים משוריין יכול להצליח במצבים מסוימים, שלא כחיל-רגלים רגיל בלבד ושלא כטנקים בלבד.

דו נמ א'

היתה צריכה לסייע פלוגת טנקים, שעברה אף היא באותו זמן את היער, כשהנה מאובטחת ע"י פלוגה קלה של חיל-רגלים-משוריין. (האיגוד של שתי יחידות בגודל זה הפך, באותו הזמן, לאורח השיתוף השיגרתית בין טנקים וחיל רגלים בתוך הצבא הגרמני).

3. הכוחות הסובייטיים: בין שפת היער ובין הנהר דון השתרע מישור חול, ללא כל מחסה טבעי. מישור זה הסתיים במורד תלול לנהר, והינה ע"י כך מחסה לחיל הרגלים הסוביטי. מערך-ההגנה של זה — היה חזק ויציב ונשען על סיוע של סוללות-מטילות-רקטות מהצד השני של הדון. האש הרוסית ריתקה את החטיבה הגרמנית מס' 26

מהירות. ניידות וכוח-אש — אלה שלשת היסודות האופייניים לחיל-רגלים משוריין.

הערכה-קפדנית של המשימה ושל תנאי השטח שבהם היא תבוצע, העזה בפעולה, ידיע-ה-טכנית וניצול מלא-האפשרויות הטכניות — אלה היסודות לפי-קוד יעיל על יחידות של חיל-רגלים-משוריין.

חיל זה הוא, כידוע, חלק מצנתות-קרב משוריינים; והוא המהווה את גרעינם. כשם שחיל-הרגלים — בצורה זו או אחרת — הינה תמיד את הגרעין לצבא כולו.

מבנהו של גדוד-חיל-רגלים משוריין:

בתקן הדיביזיה-המשורינת הגרמנית מ-1942 נכלל גדוד אחד של חיל רגלים משוריין (מלבד שלושה עד ארבעה גדודי חיל-רגלים ממונעים).

גדוד זה מורכב מפלוגה אחת קלה, שתי פלוגות בינוניות ופלוגה אחת כבדה.

הפלוגה-הקלה — המונה 37 חצאי-זחלים — מתחלקת לשלוש מחלקות רובאיות ולמחלקה מסייעת.

למחלקה-הרובאית 8 חצאי-זחלים של 4 טון — וזו חלוקתם:

אחד למפקד-המחלקה; — על אחד מורכב תותח נ. ט. בן 37 מ"מ; ושני זחלים לכל אחת משלוש הכיתות הרובאיות.

חיומשה — 14 מקלעים קלים; מהם 8 מורכבים

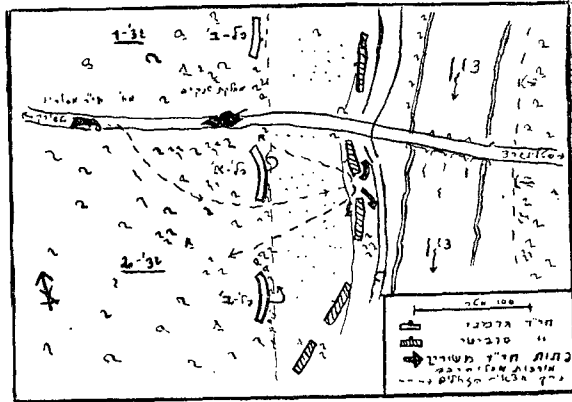
1. המצב הכללי: בסוף יולי 1942, התקדמו מורוז'ניאוו' שני קורפוסים משוריינים של הארמיה המשורינת-הרביעית הגרמנית כשאגפם השמאלי לאורך הנהר דון בברך-הגדולה שלו. במקום זה החזיקו משמרות עורפיים רוסיים חזקים בראש-גשר, שהבטיח את מעברי הנהר ע"י ניוניציירסקיה וקלץ' מול סטלינגרד.

2. הכוחות הגרמנים: חטיבת הרגלים המשורינת למחצה, מס' 26 (מורכבת מחיל-רגלים-משוריין וחיל-רגלים-ממונע) — משימתה היתה לקחת את הכפר ניוניציירסקיה ע"י התקפת פתע בלילה. חטיבה זו, התקדמה ברגל לכיוון החזן, דרך יער צפוף, ובבוקר הגיעה לשפת הנהר. להתקפה

- א. התקפה ברגל דרך המישור המשולל מחסה — היא בלתי אפשרית.
- ב. פריסתם של חצאי-הזחלים בתוך היער וגיחה ממנו — אף היא בלתי אפשרית מחמת שליטתה של אש האויב על היציאה מהיער.
- ג. יש לתקוף, תוך תנועה על כלי-הרכב, ולפרוץ לתוך מערך-ההגנה של האויב.
- ד. הביצוע:

- א. גיחה של 8 חצאי-זחלים בטור אחד, במהירות מכסימלית וללא פריסה.
- ב. אש מכלי הרכב, ע"י הפעלת כל הכלים האבטור מטיים — לשם ריתוקו של האויב.
- ג. פריצה בין שני מוצבים של המתגונן וירידת-בזק של חיל-הרגלים מכלי-הרכב.
- ד. ייצוב והרחבת הפריצה ע"י קרב-רגלי; חצאי-הזחלים יחזרו ליער.

ה ע ר ה : למרות הצלחתה של הפעולה הטקטית לא נכבש הגשר על הדוץ, עובדה שנודע לה ערך-רב בהתקפה על סטלינגרד, לאחר מכן.

בתוך היער, ומנעה את גיחתה מהיער. טנק גרמני שניסה לפרוץ מן היער לקראת מערך-הגנה הסובייטי — נפגע ויצא מכלל פעולה.

4. המשימה: מחלקת-החלוק בפלוגה-הקלה של חיל הרגלים-המשוריין הגרמני, קיבלה הוראה לתקוף את מוצבי האויב דרומית מהנהר ולכבוש במיוחד את הגשר מעל הדוץ (ראה שרטוט).
5. הערכת מצב: מפקד המחלקה (הוא המחבר של הרשימה הזאת. — המע') הררה:

דו נמ ב'

ראיה. משמרות-החוף של הפלוגה, הודיעו בבוקר על היערכותו של הגדוד הסובייטי להתקפה.

4. המשימה: על פלוגת חיל-הרגלים-המשוריין הגרמני, היה להחזיק בגבעות החוסמות את הכביש. לשם ביצוע משימה זו — לא עמד לרשות הפלוגה כל גשק מסייע, בינוני או כבד.

5. הערכת-מצב:

מפקד-הפלוגה (מחברה של רשימה זו — המע') העריך שמחוסר כוח-אש מספיק, הוא יכול לבצע את המשימה ההגנתית רק בדרך תוקפנית. לכן, החליט לבצע התקפה על כלי-הרכב של הרוסים בעודם בהיערכות.

6. הביצוע:

א. מפקד-הפלוגה פקד על חצאי-הזחלים, שהעלה עליהם שתי מחלקות, להתקדם עד מערך-ההגנה של הפלוגה. המחלקה השלישית נשארה כרתק במוצב הפלוגתי.

ב. כשהכוחות הסובייטים התקדמו עד לטנ"ה-הסתערות, קבלה מחלקת מס' 1 (הגרמנית) את הפקודה לאגף את האגף הימני של האויב איגוף עמוק — ולתקוף את עורפו.

מחלקת מס' 2 הופקדה על אכטחת התקדמותה של

1. המצב הכללי: אחרי חצית הנהר-דוץ, התקדמה הארמייה-המשורינת הרביעית הגרמנית לקראת סטלינגרד, מהדרום. יחידות של הדביזיה המשורינת ה-24 הגיעו לפלודוביטוי.

2. הכוחות הגרמנים: צות-קרב משוריין של הדביזיה המשורינת ה-24 משימתו היתה להתבסס בקצה המזרחי של שרשרת גבעות, שנודעה כשרשרת-ירגני, ע"י סאסה ולחסום את הכביש סאסה-פלודוביטוי.

תפקידים כהבטחתו של ציר ההתקדמות או איזור ההיערכות של הכוח העיקרי — הוטלו לעתים קרובות, על צנתות חיל-רגלים משוריין, שבעת-זבועונה-אחת ביצעו גם משימות של סיור.

בערב 15.8.1942, הגיעה פלוגה קלה של גדוד חיל רגלים משוריין עד הספה המזרחית של שרשרת הגבעות שהשתרעה מדרום לצפון. לפניהם, השתרע שטח מישורי רחב החלק מכוסה באגמים, הפלוגה התחפרה בשני צדי הכביש פלודוביטוי-סאסה. הרכב שלה רוכז במחסה של יאדי בערוף של מערך-ההגנה.

3. הכוחות הסובייטיים:

במשך הלילה התקדם גדוד חיל-רגלים סובייטי דרך ואדי מקביל לכביש, שצמחיתו שימשה לו כמחסה בפני

מחלקה מס' 1 ועל תקיפת אגפו הימני של האויב באופן ישיר.

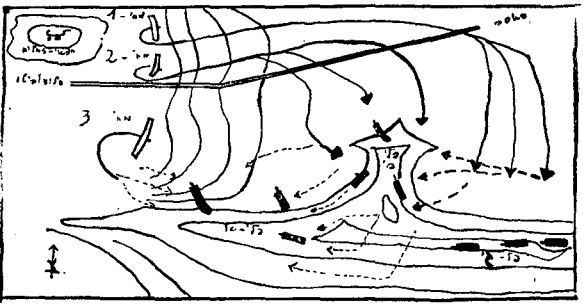
ג. מחלקה מס' 1 תקפה במהירות של 45 ק"מ לשעה ולכן לא נפגעה ע"י אש הרובים הנגד-טנקיים הסובייטיים. וכן הבטיחה עצמה המחלקה נגד פעולה נ"ט. של האויב ע"י מבנה — היא התקדמה בנזר והתפרסה רק בטנח ההסתערות.

מחלקה מס' 1 הצליחה לבצע את משימתה ולהשמיד את הפלוגה האחורית של הגדוד הסובייטי (פלוגה ג').

ד. מחלקה מס' 2 התנגשה עם הפלוגה הסובייטית שבר אגף הימני (פלוגה ב'), אשר התפרסה במחסה הצמחיה בואדי קטן שנמשך צפונית מהואדי שהיוה את ציר ההתקדמות העיקרי של הגדוד הסובייטי.

הרוסים גילו התנגדות נמרצת, תוך הפעלת רובים אנטי-טנקיים ובקבוקי מולוטוב. מחלקה מס' 2 פעלה נגדם מכלי הרכב ורגלית בעת-ובעונה אחת. ע"י שילוב דרכי לחימה אלה, הצליחה לכתר את הפלוגה הסובייטית „ולחתוך” לה את קו-הנסיגה.

אולם, משלא נכנעה הפלוגה הסובייטית למרות מצבה הקשה, פקד מפקד הפלוגה, באמצעות מכשיר-האלחוט שלו,

על מחלקה מס' 1 — לבוא לעזרת מחלקה מס' 2 ולתקוף את פלוגה ב' הסובייטית מן העורף. הואיל ומחלקה מס' 1 כבר ביצעה את משימתה הראשונה (השמדת פלוגה ג' הסובייטית), — היה ביכולתה להתייבב למשימתה החדשה; ואילו הסובייטים, שלא אבו להיכנע — הושמדו, ואבדותיהם היו 40 הרוגים, פצועים לרוב, וכן נלקחו שלל 6 רובים נגד-טנקיים ו-3 מרגמות קלות.

ה. בשלב הסופי, קיבלה מחלקה מס' 3 (הרזרבית) פקודה לעלות אף היא, על כלי-הרכב. שלוש המחלקות כיתרו בפעולה ניידת, מתואמת, את הפלוגה הסובייטית שבאגף השמאלי (פלוגה א'), הקרב נמשך שעתים.

דו ג' נ

4. הערכת המצב: מפקד הגדוד הרהר: — א. אין להשתמש בטנקים ככוח התוקף העיקרי, מחמת פני השטח והמערך הנ"ט של האויב.
- ב. על מנת לפלס דרך לטנקים ע"י התקפת היל-רגלים, יהיה צורך בפעולה ממושכת ביותר, שתהיה כרוכה באבדות כבדות.
- ג. לכן החליט: לפרוץ בגזרה צרה — ע"י פלוגה של חיל-רגלים-משוריין (חצאי-זחלים).

5. הביצוע:

- א. הפלוגה עברה את הדרך, כשכל שלוש המחלקות נעות בטור, זו אחר זו. הודות לניידותם של הצאי-זחלים — הצליחה לטפס על המידרון התלול, שהטנקים לא יכלו לעלות עליה.
- ב. משהגיעה הפלוגה למערך-ההגנה הסובייטי, המשיכה להתקדם במהירות בין שני מוצבים, להתפרס ולהיכנס לפעולה עם עמדות-האויב.
- ג. מתקת-החלוץ נעה לעבר הסוללות הנ"ט. הסובייטי טיות, התפרסה והטילה פצצות-עשן.
- ד. ברגע שהעשן התחיל לפעול — התקדמו הטנקים ויתר פלוגות-הגדוד, שאף הן רכבו על הצאי-זחלים שלהן.
- ה. הפלוגה הפורצת החזיקה פרודור בשביל הטנקים — ויתר הפלוגות התחילו בטחור מוצביו של צאי-זחלים הסובייטי.

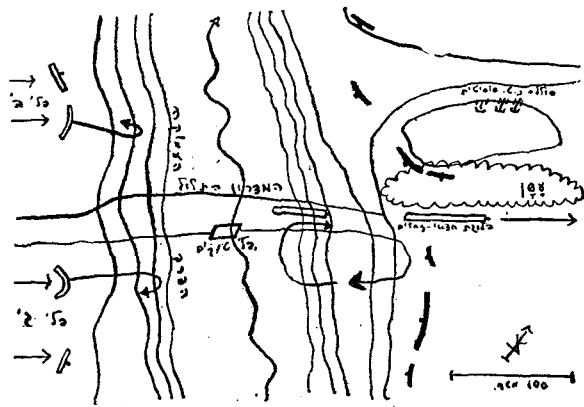
1. המוצב הכללי: כשנכשלה ההתקפה של הארמיה-המשוריינת-הרביעית בפניה הרדומית של סטלין-גראד, צפונית מפלודובוטוי, הועבר החלק העיקרי של ארמיה זו במסעות ארוכים לאיזור שהשתרע צפונית מאַסְסַא. תעודתה היתה לתקוף את מערך-ההגנה הסובייטי בגזרת משקובה. הדביזיה המשוריינת מס' 24 קיבלה את התפקיד לפרוץ את הגזרה הזאת ואחרי כן לנוע צפונה לכיוון מסילת-הברזל קלץ—סטלינגראד.

2. הכוחות הגרמניים: לשם ביצוע תפקיד זה, אורגן כוח משימה משוריין, מורכב מ-4 פלוגות טנקים וגדוד חיל-רגלים משוריין.

3. הכוחות הסובייטיים: מערך ההגנה הסובייטי, לצדה המזרחי של דרך ארוכה שעברה בגיא עמוק, כ-15 מטר עומקו ובין 60 ל-100 מטר רוחבו. העליה מהדרך לקראת העמדות הסובייטיות היתה תלולה מאד, כ-60 מעלות בערך. לכן לא יכלו טנקים בינוניים לטפס אל עליה זו, אלא טנקים קלים בלבד. הסובייטים התכוננו לאפשרות זו והציבו כלים נגד-טנקיים באגפו של מערך-ההגנתם.

עדיכאן על ארגון מערך-ההגנה נגד התקפה-משוריינת. לגבי התקפת חיל-רגלים — אורגן המערך-הבא: — מקלעים בינוניים ומרגמות כיסו את הדרך העמוקה, וכן את המידרון העולה ממנה, כיסוי גמור. ולכן, לא היתה גם כל אפשרות לתקוף רגלית.

להתקפה והן להגנה. כמרכזן, חיל-הרגלים-המשוריין, הוא חיל פחות יקר מחיל-הטנקים; לכן, יש אפשרות לארגן יחידות רבות של חיל זה, ללא הוצאות גדולות. אפשר לסכם, אפוא, שבכל צורותיה של מלחמת-התנועה, הן בהתקפה והן בהגנה, עתיד חיל-הרגלים-המשוריין להיות אחד החילות העיקריים. ואף הטנקים לא יוכלו לנצל את מלוא יכולתם, אלא באיגוד מוחלט עמו.

מסקנות

בכל שלוש הדוגמאות, בולטות התכונות האופייניות לחיל-הרגלים-המשוריין, והן:

- א. חילופין מהירים בין לחימת כלי-הרכב והלחימה הרגלית.
- ב. האמצעי-הנגדי לאש-האויב — מהירות-תנועה.
- ג. מבנה-הקרב, היעיל ביותר — מבנה צר ועמוק.
- ד. האפשרות לבצע את התכסיסים, שתוארו בדוגמאות, רק עם יחידה מאומנת — מצד אחד, ומצויידת בכלי-רכב מתאים — מצד שני. רק הודות ליכולתו של חצי-הזחל הגרמני לעבור בקלות, בזמן קצר, במהירות-הגבוהה ביותר — אפשר להימנע מאש ג.ט. של האויב (כפי שתואר בדוגמאות מס. 1 ומס. 3).

ידוע, שמאז קיימים כוחות-השריון — מתלבטים כיצד להגיע לכלי-האידיאלי, שיעמוד בכל שלוש הדרשות: שיריון, שיעמוד בפני הנשק הג.ט. החדש; כח-אש גדול, וניידות-ומהירות גוברת.

למחברה של רשימה זו, נראה, שאין להשיג את שלושת העקרונות במידה שנה. לדעתו, התכונה העיקרית, שצריך לשאוף אליה: בקונסטרוקציה של טנקים בעתיד, — היא המהירות-והניידות. לכן, מאמין הוא, שלחיל-השריון בעתיד, יהיו כלים יותר קטנים וקלים, אבל במספר גדול יותר ובכוש-רניידות רב יותר, מאשר היו במלחמת העולם השנייה.

חיל-הרגלים-המשוריין ישלים באופן מיוחד את חיל-השריון, המורכב מטנקים קלים יותר. אף חיל-הרגלים-המשוריין שואף למחסה-מאש ע"י מהירות, יותר מאשר ע"י שריון. אמנם, כוח-האש שלחיל רגלים משוריין מצומצם יותר מזה של טנקים, אבל מצד שני — יש לחיל זה, בניגוד לטנק, היתרון הגדול, שהוא מסוגל לכל צורות-הקרב, הן

„כוחות-שריון — הפעלתם — והעמידה בפניהם” — נושא זה הוצג כבר לא-פעם מעל דפי „מערכות”. ויש כל היסוד להניח, שגם יחזור ויוצג נוספות, לא-פעם ולא-פעמים. כי, אכן, זהו אחד הנושאים החיוניים לאימונו והכשרתו של צבא בתקופתנו.

צירוף הפרקים המוגש הפעם — יסתבר מאליו לקוראי-המעין, מאמרו המקיף של סגן-אלוף ישראל בר מנסה לפרוס את היריעה הרחבה של הפעלתו האופרטיבית והטקטית של חיל-השריון — ושל המערך הנגד-שריוני היתכילתי. הקטעים מכתביהם המאוחרים של שנים מגדולי מחשבת-חיל-השריון — הגנרל והסופר הבריטי, פול ר, ואחד מרבי-השריון של הצבא הגרמני-הנאצי בימי מלחמת העולם גודריץן — מבטאים את דעתם של מחייבי תפקיד השריון כתפקיד-מכריע גם במלחמות מהציתה השניה של המאה-העשרים. קטע מאמרו של קצין סובייטי מעלה דוגמה-אות — קיצונית, אך עקביות — למלחמת הרגלי בשריון. פרק זכרונות-זינותחים של קצין-שריון גרמני צעיר מציג את הנושא — שטרם הוקדשה לו תשומת-הלב הראויה ברוב הפרסומים הצבאיים שבעולם — של „חיל-משנה” חדש, חיל-הרגלים-המשוריין, על מבנהו והטקטיקה האופיינית שלו.

ודאי שאין בצירוף-פרקים זה כדי למצות את הסוגיה כולה. אך הזמניה את חובתו לעיין בתורה-המתחדשת-מרי-פעם של שריון ונגד-שריון, במלחמה — ולו גם בצמצומה, כפי שהיא מוגשת כאן — ודאי שיפגור בהשכלתו הצבאית וימנע מעצמו את המפתחות להבנת הרבה חזיונות במערכות הצבא החדש ולחסקת לקח הלכה למעשה. ואילו הקורא המעיין ימצא, בהודמנויות נוספות, גם המשך לפרקיתורה אלה, בחוברות עתידות של „מערכות”.